

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Румяна Балинова Тодорова,
Шуменски университет „Епископ К. Преславски”

Относно: материалите, представени за участие в конкурс за присъждане на научната степен **„доктор на науките” на Софийския университет „Климент Охридски“** в област на висшето образование **„Хуманитарни науки“**, професионално направление 2.1. Филология, докторска програма **„Германски езици (Лингвистика на текста и анализ на дискурса – английски език)“**

Във връзка с конкурса е постъпила една кандидатура, а именно на доц. д-р Нели Тодорова Тинчева-Георгиева, щатен преподавател в катедрата по Англицистика и американистика към Факултета по Класически и нови филологии, СУ „Св. Климент Охридски“.

След проведена процедура за проверка на документите, с решение на съответната факултетска комисия и след доклад за проверка за плагиатство, тя е допусната до участие в конкурса.

1. Анализирани данни по отношение съответствието на кандидатурата спрямо минималните и допълнителни изисквания за присъждане на научната степен **„доктор на науките”**

Единственият кандидат в конкурса, доц. д-р Нели Тодорова Тинчева-Георгиева, е представила всички необходими документи за присъждане на научната степен **„доктор на науките”**, удостоверяващи съответствието на нейната кандидатура с изискванията на Закона за научните степени и звания, както и на Правилника на СУ за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на научни длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. Предоставените документи потвърждават верността на обобщените по групи показатели наукометрични данни за изследователската, преподавателската и експертната работа на доц. д-р Нели Тодорова Тинчева-Георгиева и отговарят напълно на минималните национални изисквания по бл. 2б, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ, както и на допълнителните изисквания на СУ „Св. Климент Охридски“.

2. Представяне на кандидата

Според информация от представените документи кандидатът доц. д-р Нели Тодорова Тинчева-Георгиева притежава богата научна и професионална кариера, които на първо място могат да се определят както като процес на непрекъснато образователно и обучително развитие и надграждане още от средното образование през бакалавърските и магистърските програми в областта на англицистиката и американистиката, така и като процес на свързване на академичната кариера с практиката на преподаване на студенти на специфични знания в областта на английската лингвистика, и най-вече на когнитивната лингвистика и анализа на текст и дискурс. Професионалното развитие на кандидата се изразява в участия в различни обучения, проучвателни посещения с различна продължителност, тематична насочености др.

През 1995 г. кандидатката завършва магистърска степен по англицистика, специалност „Английска филология“, специализация „преводаческа“ и втора специалност „Журналистика“ в СУ „Климент Охридски“. По време на следването си Нели работи като преводач на устен и писмен превод (1992-1994 г.), а в периода 1994-1995 г. е помощник режисьор в “Sneak Preview Entertainment”. Веднага след завършването на висшето си образование през 1995 г. тя е назначена за редовен асистент в катедрата по англицистика и американистика на ФКНФ, СУ „Св. Климент Охридски“, през 1999 г. е избрана за ст. асистент, през 2005 г. за гл. асистент, а от ноември 2015 г. до сега Нели Тинчева-Георгиева е доцент. През 2006 г. тя защитава успешно дисертационен труд на тема „The SOURCE-PATH-GOAL image schema in political speeches“ („Менталната схема НАЧАЛО-ПЪТ-ЦЕЛ в политическите речи“).

Нели Тинчева има и множество квалификации, пряко свързани с преподавателската и научната ѝ дейност, изброени и представени в автобиографичните ѝ данни, което говори за доста добрата ѝ подготовка в областта на англицистиката, и по-конкретно на лингвистиката (английската и българската), в която област са и публикациите ѝ. Част от професионалната ѝ квалификация е свързана със съвместна работа и по подготовка и изготвяне на учебни материали.

Фактът, че Нели Тинчева-Георгиева води много на брой задължителни и избираеми курсове, някои от тях интердисциплинарни, разработени от нея, както и с колектив, в бакалавърски и магистърски програми на студенти от Английска филология и

Африканистика е достатъчно показателен за знанията и уменията, които тя има, и които представя на студентите по подобаващ начин. Водените дисциплини през годините са както следва: 1) в бакалавърски програми за Английска филология: лингвистика на текста (лекции и семинари), лингвистичният дебат (лекции, в екип), аналитични подходи към текста (лекции и семинари, в екип) (избираема дисциплина), практическа граматика I (семинари), практическа граматика II (семинари), аналитична английска граматика I и II (семинари), политически дискурс I и II (семинари, избираема дисциплина), изследователски методи (семинари), практическа граматика: английски език (лекции и семинари) в Африканистика; 2) в магистърски програми в Английска филология: анализ на дискурса (лекции и семинари), английски език за академични цели (работа с текст) (лекции и семинари). От справката е видно, че голяма част от курсовете ѝ са свързани с темата на обявения конкурс.

Нели Тинчева-Георгиева е участвала също в 10 много отговорни и доста значими проекти, 7 от които след доцентурата, изброени в материалите по конкурса, някои от тях свързани с разработване на нови методи за преподаване и на тестове за оценяване. Участията ѝ в конференции с презентации завършват с публикации. Тя е била и част от екип при съставянето на 1 англо-български и българо-английски речник.

Нели е рецензент на национални и международни списания и поредици от книги, описани в CV-то ѝ, някои от които в SCOPUS и Web of Science.

Документацията по конкурса показва, че са налице доказателства за изпълнение на минималните и допълнителни изисквания за присъждане на научната степен „доктор на науките“. Изследователската, квалификационната и публикационната активност на кандидата е впечатляваща с широката ѝ научна основа, интегрираща различни лингвистични теории, парадигми и модели с практическо приложение.

Академичните интереси на кандидатката са в областта на общото езикознание, когнитивната и сравнителната лингвистика, анализа на текст и дискурс, политическия дискурс др.

За целите на конкурса д-р Тинчева-Георгиева е представила списък с брой публикации, които са достатъчни: след придобиване на докторската степен и след доцентурата според изискванията по конкурса. От тях: дисертация за придобиване на

научната степен „доктор“; 4 публикации в SCOPUS – 3 статии в реномирани научни списания, едната от които е под печат и 1 глава от международна колективна монография.

Нели Тинчева-Георгиева има следните забелязани цитирания в Web of Science, SCOPUS, и в нереферирани издания с научно рецензиране и др.: общо 4 публикации (монографии и статии), цитирани в 14 източници – 5 в сборници от национални и международни конференции, монографии и научни списания, реферирани в SCOPUS, 2 в Web of Science, и 7 в други публикации, изброени в съответната справка с определения брой точки според показателите по чл. 112, ал. 2.

Дисертационният ѝ труд *A Multi-Process Cognitive Model for Investigating Text and Discourse* (Многопроцесен когнитивен модел за изследване на текст и дискурс), представен за целите на конкурса, е естествено продължение на предишното ѝ изследване в докторската ѝ теза „Менталната схема НАЧАЛО-ПЪТ-ЦЕЛ в политическите речи“ и отразява начетеността на кандидата при успешното прилагане на теоретичните постановки на споменатите изследователи в анализа ѝ и представянето на собствени интерпретации. Информацията е доста подробна и изчерпателна, тъй като се използват различни езикови модели и собствени виждания по разглежданите въпроси, както и теоретични рамки, свързани с лингвистиката на текста и анализа на дискурса. Трудът определено дава заявка за намиране на отговори на доста сложни въпроси, представени многокомплексно. В него се поставя акцент както на практическия анализ на текстове и дискурси, така и на теориите, използвани при провеждането на тези анализи, теориите за (когнитивното) изграждане на текстове и дискурси и различни интерпретации на понятията текст и дискурс, свързани със съпътстващите ги когнитивни процеси и механизми, които участват при менталната обработка на информацията, а именно сканиране, селекция, внимание, аналогия и др. Авторката правилно отбелязва факта, че множеството определения на понятията „текст“ и „дискурс“ в някои случаи са или противоречиви или отчитат различни критерии при дефинирането им. В дисертацията се очертават едновременно функциониращите когнитивни процеси и механизми като основа на човешката комуникация, като се използват принципите, описани от Лейкоф и Джонсън (1999) и се прилагат качествени и количествени методи за тяхното обяснение. Търси се взаимовръзката между „съзнание – мозък – тяло“ и тяхната комплексност и съотнасяне към обкръжаващата ги действителност, или както авторката заявява целта е обогатяване на

разбирането за „когнитивната екология“ (термин, предложен от Гибс през 2022) в действие. Представени са различни когнитивни структури при предаване на политически речи, реализирани посредством прости и сложни концептуални метафори и метоними. Въвежда се още един когнитивен конструкт Реалния свят, наред с другите два, а именно Текстовия и Дискурсия Свят, като се отчита тяхното припокриване в повечето случаи, както и превключване от един на друг свят.

Дисертацията се състои от девет глави, обособени в три части. Съвсем естествено в уводната глава се представят обектът на изследването (политически речи), прилаганите методи и подходи, както и корпусът, който ще се анализира. Основната хипотеза в дисертацията, анонсирана в Гл. 1, е съществуването на набор от когнитивни механизми, които функционират както при използването на понятия, свързани с ТЕКСТ и ДИСКУРС, така и при менталното разгръщане на реални текстове и дискурси. При анализа се интегрират принципите на концептуалната фигуративност, гещалт психологията, теорията на текстовия свят, когнитивната лингвистика на текста, прагматиката и социолингвистиката, което води до едно задълбочено изследване на заявените въпроси. Разчита се на статистически и количествени данни на реални носители на езика, като се прилагат и качествени методи при анализа на изказвания на респонденти (в случая студенти), както и на конкретни политически речи на британски и американски политици от последните 80 години. Прави се разграничение между евентуални политически нагласи, породени от смяната на нагласите при различните генерации, като за целта са проведени две проучвания през 2009 и 2019 година, отстоящи във времето с 10 години. В първото проучване се открояват дискурсият и текстовият свят, свързани с когнитивния механизъм за изграждане на светове, които остават валидни и при второто проучване с подчертан акцент върху контекстуалните параметри пред езиковите. Обръща се внимание на смесването на текстова и комуникативна функция, въпреки че според мен двете са взаимозаменяеми, тъй като целта на всеки текст е постигане на успешна комуникация. Вярно е, обаче, че политическите действия не винаги се покриват с комуникативните актове и тяхното разграничаване в много случаи е трудно осъществимо и доста често почти невъзможно. Задачата на изследването е да се изолират когнитивните механизми, което ще спомогне за обяснението на категоричната мултифункционалност на политическите речи.

Странното е, че във всяка глава, в зависимост от естеството на информацията, се използват различни методи и подходи за доказване на предварително направени заявки. Но определено това е неизбежно, като се има предвид фактът, че се изследва многопроцесен модел, състоящ се от набор от когнитивни механизми, които са взаимно зависими едни от други.

Като обект на дисертационния труд във Втората глава на Първа част е представено понятието „политическа реч“ с нейната мултифункционалност при извличането на действащите когнитивни механизми. Трета глава на Част 1 обръща внимание на структурата на текста и проверява функционирането на изброените в предходната глава когнитивни механизми. Четвърта и пета глава на Част 2 са свързани с уточняването на когнитивните механизми в лингвистиката на текста и анализа на дискурса. В Част 3 се изясняват понятията „реален свят“, „дискурсен свят“, необходими при прилагането на когнитивните механизми, представени в Гл. 6, и по-конкретните им проявления при анализа на Брексит в Гл. 7, както и на Фейсбук като представителна извадка и отделен жанр на политическите речи в Гл. 8. Поставя се акцент на прехода от текстови и дискурсни светове към реалния свят. Гл. 9 обобщава приносите в дисертационния труд.

Библиографията е доста изчерпателна и съдържа едни от последните източници в областта на изследване.

Авторефератът точно и ясно отразява съдържанието на дисертацията. В него авторката е извела и приносните моменти на докторската теза.

Що се отнася до другите ѝ публикации, аз съм запозната предварително с някои от тях, макар и малка част, защото съм присъствала на конференции, на които тя е представяла своите доклади. Изследванията ѝ са винаги много задълбочени и пълни, а не повърхностни, и са винаги подкрепени с богат доказателствен материал. Нели участва в много тясно специализирани национални и международни конференции и симпозиуми, форуми, наред с голям брой специалисти на високо ниво.

Голяма част от публикациите на доц. д-р Тинчева-Георгиева са ориентирани към въпросите на политическия дискурс и явленията свързани с тях. Търсят се причините за появата на различни лингвистични употреби, когнитивни модели и схеми, както и ситуации, като например въпроси относно прототипите в този дискурс, жанровете, проблемите по възприемането на информацията, ситуациите около изборите и др. Стига се

до заключението, че тези процеси в английския език разчитат на концептуалната метафора и метафоричните концептуализации при изясняване на определено политическо явление или събитие. Представят се анализи на отделни текстове, които използват наративната структура, текстовата структура и реторическата структура.

Това са само част от многостранните изследвания на доц. Тинчева-Георгиева, но те са повече от достатъчно доказателство за интересите и дълбочината на разработките ѝ.

Освен това не е за пренебрегване фактът, че има издаден 1 речник, което е много трудоемка и отговорна задача. Участва още и в кандидат-студентски курсове и изпити.

Организационната и административната дейност на доц. д-р Нели Тодорова Тинчева-Георгиева е доста разнообразна, свързана с провеждането на национални и международни конференции и семинари. Тя е ръководител на секция „Лингвистика“ към катедрата по Англицистика и американистика. Освен това е член на Борда на БДБИ (1995-2013 г.), член на Фондация „Университетска англицистика и американистика“ от 1996 г., член на Българското социолингвистично дружество от 2017 г., член на Международната асоциация по когнитивна лингвистика (ICLA) от 2021 г.

3. Оценка за качеството на научната продукция и научните приноси на кандидата

В представената от кандидата по конкурса справка за научните и практическите приноси са открити най-важните концептуални и приложни аспекти на иновативността на нейното научно творчество. Това, което бих искала да допълня, е, че високо оценявам изследванията на доц. д-р Тинчева-Георгиева с проучванията им в дълбочина и адекватното приложение на теоретичните постановки в областта на лингвистиката като цяло, съпоставителните изследвания, когнитивната лингвистика и към конкретни граматически явления в английския и българския език, което определено е принос в общата лингвистика и нейните по-конкретни проявления, а и намира приложение в преподаването на изследваните граматически проблеми.

Приносите в дисертационния труд на кандидатката са подробно описани и в труда и в Автореферата. Едно от най-съществените постижения, че когнитивните изследвания, ориентирани към текст и дискурс, са многоаспектни и се основават на теоретична рамка, която се състои от интегрирането на принципите на концептуалната фигуративност, гещалт психологията и теорията на текстовия свят.

Прегледът на научната продукция и на академичната работа на доц. д-р Нели Тинчева-Георгиева ми дава пълно основание да заявя, че кандидатурата ѝ напълно отговаря на изискванията за присъждане на научната степен „доктор на науките“.

4. Препоръки

По-удачно би било дисертацията да започне с теориите, свързани с текст и дискурс, като обект на изследване, да продължи с теориите за анализ на тези единици, след това с практическия анализ на текстове и дискурси, и най-накрая да завърши с теориите за създаването на текстове и дискурси, защото това е най-сложната задача на един продуцент на информация. И все пак, авторката има пълното право да организира информацията в труда си както тя прецени.

Не мисля, че след всяка глава в Автореферата е добре да има посочени приноси. Те биха могли да се нарекат изводи, а Гл. 9 да се назове Заключение, в което да се обобщят резултатите, както е направено в дисертацията.

Смятам, че точки 2 и 3, отнасящи се до многопроцесния когнитивен модел в Приносите, посочени в Автореферата, биха могли да се обединят.

Гл. 9 обобщава приносите както в отделните глави, така и в дисертационния труд, което не би трябвало да е така. По-скоро това са обобщения и изводи от направените анализи и изследвания.

Приносите би трябвало да са след заключението в Автореферата, но не мисля, че трябва да присъстват в дисертационния труд.

В Автореферата “van Dijk” се изписва като „фон Дийк“. Мисля, че правилното произнасяне на името е „ван Дайк“.

5. Заключение

Като имам предвид както количествените наукометрични минимални изисквания за присъждане на научната степен „доктор на науките“, така и качествения анализ на научната продукция, работа и приноси на доц. д-р Нели Тодорова Тинчева-Георгиева, а също така отчитайки и личните ѝ качества и способности, убедено подкрепям кандидатурата ѝ по настоящия конкурс и давам положителната си оценка за нейните научни и научноприложни постижения, тъй като научната и професионалната ѝ

ориентация удовлетворяват изискванията на ЗРАС и на съпътстващите го правилници, и смятам, че на **доц. д-р Нели Тодорова Тинчева-Георгиева** може да ѝ бъде присъдена научната степен „**доктор на науките**” за нуждите на катедра „Англицистика и американистика”, Факултет по Класически и нови филологии, на Софийския университет „Св. Климент Охридски”, по област на висшето образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, в област на висшето образование „Хуманитарни науки“, професионално направление 2.1. Филология, докторска програма „Германски езици (Лингвистика на текста и анализ на дискурса – английски език)“.

19.05.2023 г.

Подпис:

(проф. д-р Румяна Тодорова)